

РИСТО РИСТОВСКИ

Издавач
Музеј наивне уметности
Светозарево

Одговорни уредник
Ковиљна Смиљковић

Аутор изложбе и предговора
Љиљана Којић

Превод
Карин Радовановић

Фотографије
Предраг Милићевић

Техничко уређење
Радмила Цветковић

Тираж
500 примерана

Штампа
Школа за индустријско обликовање,
Београд, Крупањска 3

Репродукција
←
Млада жена бере нарове

МУЗЕЈ
НАИВНЕ
УМЕТНОСТИ
СВЕТОЗАРЕВО

**РИСТО
РИСТОВСКИ**

САМОСТАЛНА
ИЗЛОЖБА
СЛИКА

СВЕТОЗАРЕВО,
ЈУН 1987.

THE
UNIVERSITY
OF
MICHIGAN

UNIVERSITY
OF MICHIGAN

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY

UNIVERSITY
OF MICHIGAN

У оквиру међурејубличне сарадње, а у складу са програмском оријентацијом на проучавању и афирмацији наивног ликовног израза свих подручја наше земље, Музеј наивне уметности у Светозареву организује изложбу Ристе Ристовског, сликара из Скопља.

Ристо Ристовски је почео да слика септембра 1976. године и од тада све своје време посвећује сликарству. Од 1976. до јуна 1981. године, када је изгубио вид, снагом своје уметничке имагинације насликао је 314 слика у техници темпере.

Сликарски прибор и прве поуке о употреби боје добио је од свог сина, познатог македонског сликара Васна Ташковског. Иако је врло брзо, без већих прелиминарних лутања, дошао до вредних резултата у свом сликарству, текстови критичара и прва изложба уследили су много касније, тек октобра 1986. године. Тада му је организована прва самостална изложба у Центру за културу и информације у Скопљу, а текст у каталогу са позитивном оценом његовог сликарства дао је ликовни критичар Владимир Величовски. На овој, по реду другој, самосталној изложби у Музеју наивне уметности изложено је 36 темпера насталих у периоду од 1976. до 1981. године, са жељом да се презентују нека од најкарактеристичнијих дела овог сликара самоука. Ове слике показују да се овде ради пре свега о делима самоуког, наивног сликара, насталим по унутрашњем надахнућу, без везаности за одређене стилске узорце, са одређеним константама у изразу.

Тематски репертоар је разноврстан. Ристовски је сликао жанр-сцене и пејзаже родног краја и других места у којима је живео. Дунобу везаност уметника за родни крај и поднебље Македоније налазимо како у сликама са сценама из свакодневног живота сеоског и градског, тако и у сликама предела. Ту су стари македонски народни обичаји, ентеријери старих македонских кућа, традиционални послови у кући и пољу, македонске народне ношње, стара македонска архитектура сеосна и градска, као и живот и обичаји других етничких група, које живе у

Македонији, затим предели појединих делова Македоније са карактеристичним рељефом и вегетацијом.

Свет виђеног и доживљеног је у овим сликама остао присутан, али обојен унутрашњим расположењем сликара. Природа, људи и догађаји на овим композицијама, пуним свежине и искрености, дати су у оквирима реалног. Људске, животињске и биљне форме су поједностављене, понекад у сопственим односима, независно од стварних односа у природи. Поред примене димензионалности, на великом броју композиција сликар је покушао да постигне линеарну перспективу (нарочито у пејзажима). Људске фигуре типизираних физиономија, крупних бадемастих очију, дате су анфас, или у профилу као антери одређеног догађаја у пејзажу или ентеријеру.

На овим сликама, поред реалистичког детаљисања, минуциозне обраде, утицаја народног веза, битан елемент представља боја. Боја је у функцији стварања одређене атмосфере, било да се ради о тонским или смелим односима интензивних, звучних обојених површина. Боја је наносена у танком или гушћем намазу, широким или кратким, испрекиданим потезима четке, а понекад пером за писање. Тако је постигнута разлика између фактура појединих елемената представе (неба, воде, дрвећа, архитектуре); а избегнута једноликоост у дефинисању површина. Крошње дрвећа су дате као паперјаста хомогена маса, вода и небо глатко и равно, а архитектура чврстим линеарним потезима. Поједине партије (шуме, каменити предели, испреплетене крошње дрвећа у позадини) делују као права апстрактна колористичка игра.

Оваквим особеним, оригиналним ликовним језиком до кога је дошао својим личним путем, спонтано и искрено дао је сопствену слику света Ристо Ристовски. Међутим, иако није стигао да све своје сликарске идеје и жеље оствари, оним што је насликао даће несумњив допринос афирмацији наивне уметности.

Љиљана Којић

As part of the programme of cooperation between the six Yugoslav republics and the policy generally pursued throughout the country of study and recognition of naive art as a form of expression, the Naive Art Museum of Svetozarevo is organizing an exhibition of the works of Risto Ristovski, an artist from Skopje.

Risto Ristovski began to paint in September 1976, subsequently devoting all his time to painting. From 1976 until June 1981, when he lost his sight, he produced, inspired by a powerful artistic imagination, 314 paintings in tempera.

His first paints and initial instruction came from his son, Vasko Taškovski, a well-known Macedonian artist. Although very quickly and without much digression, he began to achieve notable results, critical reviews and his first exhibition came much later, in October 1986 when the Centre for Culture and Information in Skopje organized his first one-man show; the text for the catalogue, a favourable assessment of his work, was contributed by art critic Vladimir Veličkovski. At this, his second exhibition, the Naive Art Museum is displaying 36 temperas painted between 1976 and 1981, endeavouring to present some of the most characteristic works of this self-taught artist. The paintings are clearly the work of a primitive painter, prompted by inner inspiration, unrelated to specific examples of style, showing certain constant features.

The thematic repertoire of the paintings is diverse. Ristovski painted genre scenes and landscapes of his native region and other places he lived. The artist's deep-rooted links with his native land and Macedonia are expressed in paintings depicting scenes of everyday life, rural and urban, and in paintings of landscapes. They depict old Macedonian customs, the interiors of old Macedonian homes, traditional chores in the house and in the fields, as well as the life and

culture of other ethnic groups who live in Macedonia, and also landscapes of different parts of Macedonia with their characteristic relief and vegetation.

The world he saw and experienced is present in these paintings, coloured by the artist's current frame of mind. Nature, people and the events in these compositions, breathing a certain freshness and sincerity, remain within the bounds of realism. Human, animal and plant forms are simplified, occasionally in terms of their inner relationships, independent of those prevailing in nature. Besides using two-dimensionality in quite a few paintings, the artist has tried to achieve linear perspective (particularly in the landscapes). Human figures with typified physiognomies, large almond-shaped eyes, are given frontally and in profile, like actors participating in an event set in a landscape or interior. In these paintings, apart from the realistic details, careful treatment, the influence of traditional embroidery, another vital element is colour. The function of colour is to create a certain atmosphere, using the bold relationships of intense, coloured surfaces. Paint is applied in thick, broad or short, broken brushstrokes, sometimes with a pen. This emphasizes the distinction between individual elements of the scene (sky, water, trees, architecture) and avoids uniformity in the definition of surfaces (tree tops like a feathery homogeneous mass, the water and sky smooth and flat, architecture in firm linear strokes). Certain elements (woods, rocky landscapes, the intermingling of tree tops in the background) conjure up an abstract exercise in colour.

In the personal, original style that he spontaneously developed, Risto Ristovski gave his own picture of the world. Although he was unable to realize all his artistic ideas and dreams, what he painted will undoubtedly contribute to the general recognition of naive art.

Ljiljana Kojić

БИОГРАФИЈА

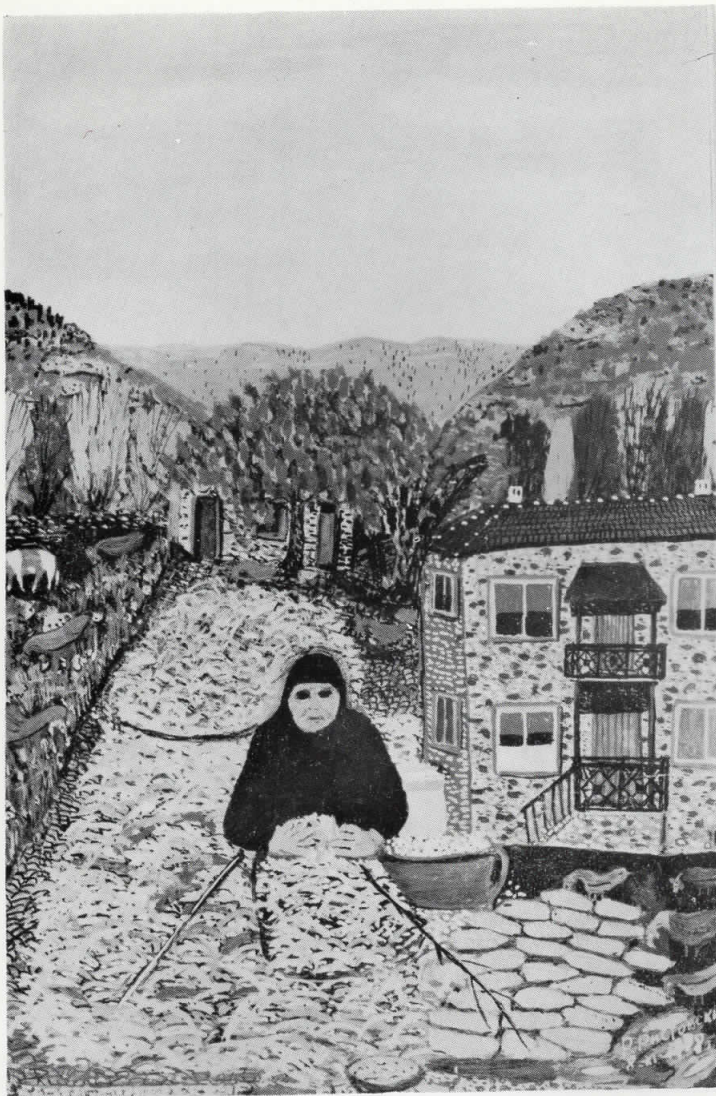
Ристо Ристовски је рођен 1912. године у селу Ниждопоље код Битоља. Основну школу је завршио у Ниждопољу 1925. До јула 1928. године бави се земљорадњом, а од августа исте године учи шећерџијски занат у бомбонџијској радионици „Европа“ у Скопљу. Овде завршава и трговачко-занатску школу. По изучавању заната враћа се у Ниждопоље. 1934. године одлази на одслужење војног рока у Босну. По повратку из војске бави се земљорадњом. Учесник је НОР-а од 1942. године. После рата продужава рад у војној служби. 1967. године је пензионисан као војни службеник III класе, административна служба. Живи у Скопљу.

Сликаством се бави од септембра 1976. године до јуна 1981. У том периоду је насликао 314 слика у техници темпере.

ИЗЛОЖБЕ

Самостална изложба слика, Центар за културу и информације, Скопље, 9—19. 10. 1986.

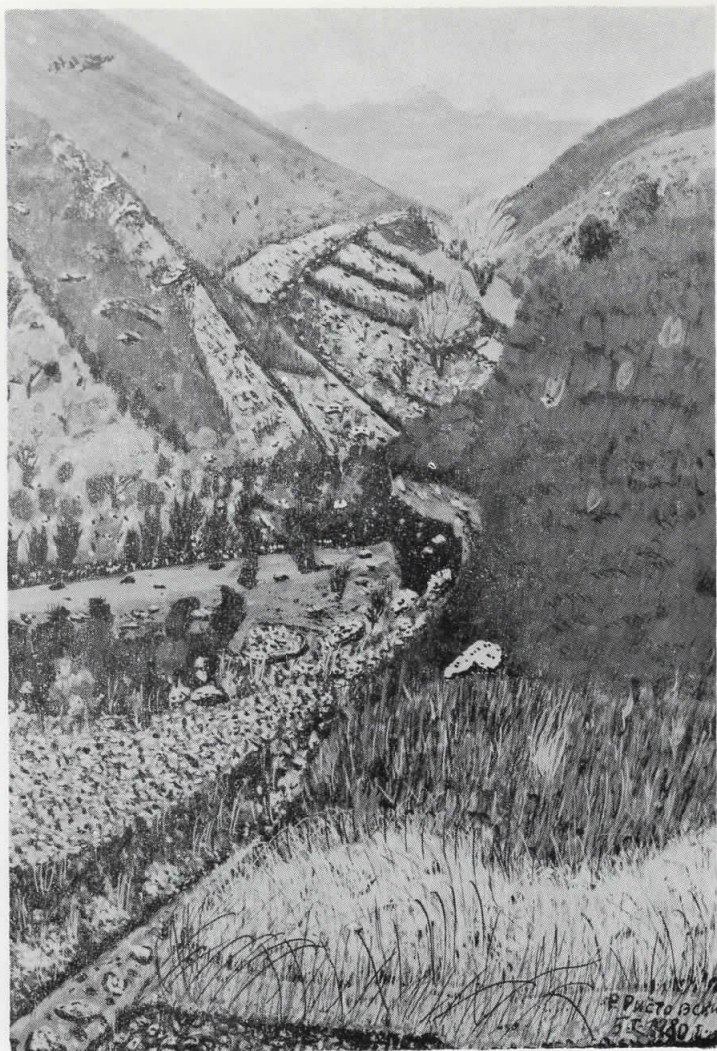
1. ГРАДСКИ ПАРК У СКОПЉУ, 1976.
темпера-папир, 21 x 35 цм
2. ВАЋЕЊЕ КРОМПИРА, 1976.
темпера-папир, 21 x 35 цм
3. ЖЕТВА, 1977.
темпера-папир, 21 x 30 цм
4. БОРБА БИКОВА, 1977.
темпера-папир, 27 x 40 цм
5. ОРАЧ, 1977.
темпера-папир, 29 x 40 цм
6. КАЛИВЈАНСКО СЕЛО, 1977.
темпера-папир, 31 x 44 цм
7. СЕОСКА СВАДБА, 1977.
темпера-папир, 22 x 33 цм
8. ПРЕЛО, 1977.
темпера-папир, 25 x 40 цм
9. НОЋНА ДРАМА, 1977.
темпера-папир, 28 x 42 цм
10. БАБА ТКА, ДЕДА СВИРА, 1978.
темпера-папир, 29 x 41 цм
1. БЕРБА ПАМУКА, 1978.
темпера-папир, 29 x 44 цм
2. БЕРБА БОСТАНА, 1978.
темпера-папир, 29 x 42 цм
3. ПОВРАТАК С ЊИВЕ, 1978.
темпера-папир, 27 x 41 цм
4. ТИКВЕШКИ ВИНОГРАД, 1978.
темпера-папир, 27 x 40 цм
5. НОШЕЊЕ СЕНА, 1978.
темпера-папир, 27 x 40 цм
6. ГАЗДА У КОЧИЈИ, 1978.
темпера-папир, 26 x 42 цм
7. ГОЗБА, 1978.
темпера-папир, 27 x 42
18. ЧИШЋЕЊЕ ПАСУЉА, 1978.
темпера-папир, 40 x 27 цм
19. МОЈА РОДНА КУЋА, 1978.
темпера-папир, 27 x 40 цм
20. ВАЛАВИЦА, 1978.
темпера-папир, 40 x 27 цм
21. МАРИОВЦИ ОДЛАЗЕ НА ПИЈАЦУ, 1979.
темпера-папир, 29 x 42 цм
22. ПЕНЗИОНЕРИ У ПАРКУ, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
23. САРАКАЧАНСКИ ФОЛКЛОР, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
24. ЦВЕТАЊЕ МАКА, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
25. МЛАДА ЖЕНА БЕРЕ НАРОВЕ, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
26. ОДЛАЗАК НА СВАДБУ, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
27. БОМБОНЦИЈСКА РАДИОНИЦА, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
28. СТРИЖА ОВАЦА, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
29. МУЖА КРАВЕ, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
30. ПЕЧЕЊЕ РАКИЈЕ, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
31. НОВИ ПУТ ЗА МОРИОВО, 1979.
темпера-папир, 27 x 40 цм
32. ГРГУЛСКИ ПЕЈЗАЖ, 1980.
темпера-папир, 40 x 27 цм
33. ОМЛАДИНСКО НАСЕЉЕ КОД НИЖЕПОЉА, 1980.
темпера-папир, 27 x 41 цм
34. ЈЕЗЕРО „МАТКА”, 1980.
темпера-папир, 27 x 46 цм
35. ПРЕСПАНКЕ, 1980.
темпера-папир, 40 x 27 цм
36. ЖЕНА СА ЋУРКАМА, 1981.
темпера-папир, 25 x 40 цм

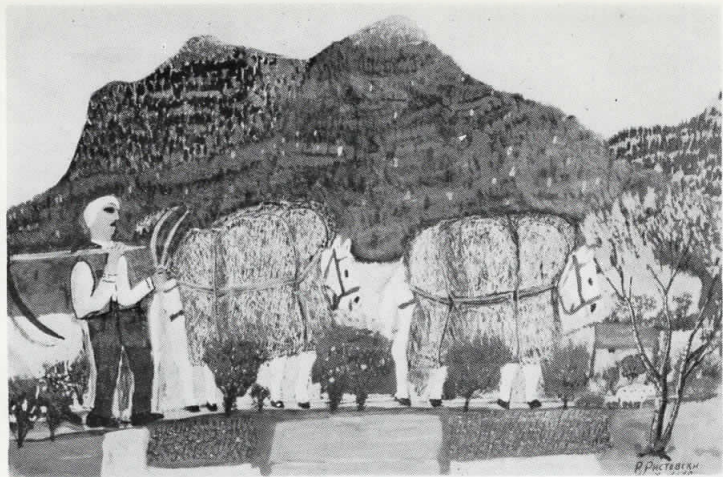
Чишћење пасуља

Валавица

Гргулски пејзаж

Ношење сена

